

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Internacionalizace, spolupráce, inovace, reflexe a evaluace v přípravě budoucích učitelů

CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015764

Sylabus předmětu

Pedagogická praxe souvislá 1. stupeň

KPG/PPS1S

Autor sylabu

PhDr. Daniela Nováková, Ph.D.

Záznam úprav sylabu předmětu

Pracoviště / Zkratka:	KPG / PPS1S
Název dlouhý:	Pedagogická praxe souvislá 1. stupeň
Akreditováno / Kredity:	10 kreditů
Rozsah hodin:	seminář 7
Akademický rok:	2020/2021
Způsob zakončení:	zápočet
Vyučovaný semestr:	letní
Profilující předmět:	Ano

Cíle předmětu (anotace)

Souvislá praxe je komplexním vyústěním studentova profesního rozvoje a přípravou na pracovní dráhu učitele na 1. stupni ZŠ. Tato praxe soustřeďuje znalosti a dovednosti studentů získané v didaktikách, v pedagogice a psychologii.

Student na souvislé praxi završí tvorbu svého studentského portfolia, které následně předkládá jako součást (k odborné rozpravě) státní závěrečné zkoušky.

Na závěr praxe jsou studenti schopni reflektovat svoji činnost, uvědomovat si svůj pokrok, vyhodnocují své plánované profesní cíle.

Požadavky na studenta

Student předloží garantovi předmětu potvrzení o absolvování praxe, hodnocení učitele praxe a zpracované studentské portfolio, které následně obhájí při vedené diskuzi. Součástí zápočtu je předložení a obhájení portfolia spolu s komplexní reflexí souvislé praxe.

Student prokáže, že je schopen komplexně reflektovat prožitou praxi.

Doporučený obsah portfolia

- vlastní životopis,
- plán osobního a profesního rozvoje,
- soubor vybraných didaktických příprav, realizovaných na praxi,
- plánování výuky,
- prostředí pro učení,
- procesy učení,
- hodnocení práce žáků,
- reflexe výuky,
- rozvoj školy a spolupráce s kolegy,
- spolupráce s rodiči a širší veřejností,
- seznam prostudované literatury a konspekt jedné vybrané publikace.

Obsah předmětu

1. Pedagogická praxe ve vybraných ZŠ, seznámení se školním prostředím školy, s organizací ve třídě, pravidly hodnocení, školním řádem a s prací třídního učitele.
2. Pozorování průběhu pedagogického procesu, vedení pedagogického deníku, orientace v pedagogické terminologii.
3. Příprava na vyučovací hodinu: kritéria pro sestavení komplexní přípravy, návaznost na ŠVP školy, využívání tematického plánu.
4. Práce s žáky se specifickými poruchami učení a chování, práce s žáky mimořádně nadanými.
5. Využívání popisného jazyka. Komunikace s žákem a s rodiči žáků.
6. Rozšiřující dokumentace třídního učitele, dokumenty ředitele školy.
7. Analýza pozorovaných jevů, propojení praktické a teoretické stránky (motivace, metody, formy, hodnocení, sebehodnocení, klima, ...).
8. Prvky kooperace ve výuce, projektová metoda. Využívání mezipředmětových vazeb a integrované tematické výuky.
9. Mimoškolní aktivity, zájmové útvary, pedagogické rady a další setkávání učitelského sboru.
10. Reflexe vlastního citění, vnímání, myšlení a potřeb.
11. Závěrečná rozprava a zhodnocení praxe, hodnocení pozitiv a negativ.
12. Diskuse nad průběhem sestavování portfolia k SZS, využití materiálů z praxe do portfolia.

Studijní opory

Studentům jako on-line opora slouží interaktivní e-learningový kurz LMS Moodle:

<https://phix.zcu.cz/moodle/course/view.php?id=4573>

Garanti a vyučující

Garantka: PhDr. Daniela Nováková, Ph.D.

Vyučující Mgr. Pavla Soukupová, Ph.D.

Literatura

KORTHAGEN, Fred A. J. *Jak spojit praxi s teorií: didaktika realistického vzdělávání učitelů*. 1. vyd. Brno: Paido, 2011. 294 s. ISBN 978-80-7315-221-5.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. 6., rozš. a přeprac. vyd. Přeložil Jiří FOLTÝN. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.

SLAVÍK, Jan, Lenka HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ a Pavla SOUKUPOVÁ. *Reflexe a hodnocení kvality výuky*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2020. ISBN 978-80-261-0920-4.

SYSLOVÁ, Zora, Michaela PÍŠOVÁ, Veronika RODOVÁ, Lucie GRŮZOVÁ a Hana STADLEROVÁ. *Profesní portfolio v přípravném vzdělávání učitelů mateřských škol a 1. stupně základních škol*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-9059-0.

TOMKOVÁ, Anna. *Portfolio v perspektivě reflektivně pojatého vzdělávání učitelů*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2018. ISBN 978-80-7290-982-7.

TRUNDA, Jiří. Profesní portfolio učitele.: Soubor metod k hodnocení a sebehodnocení. [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2012 [cit. 2020-09-11]. ISBN 978-80-87063-62-0. Dostupné z:
http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/09_Profesni_portfolio_ucitele.pdf

Časová náročnost

Aktivity	Časová náročnost aktivity [h]
Praktická výuka	160
Projekt individuální – didaktické přípravy plánů výuky	40
Kontaktní výuka na FPE	10
Vypracování seminární práce – portfolia	45
Obhájení portfolia v kolokviu	5
Celkem	260

Předpoklady

Odborné znalosti – pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že je student před zahájením výuky schopen:

- zhodnotit své dosavadní představy o chodu prvního stupně základní školy a o organizaci vzdělávání v ČR,
- vymezit základní strukturu RVP ZV,
- jmenovat základní dokumentaci třídního učitele.

Odborné dovednosti – pro úspěšné zvládnutí předmětu se předpokládá, že student před zahájením výuky dokáže:

- pozorovat dění ve třídě, zapisovat svá pozorování,
- sestavit přípravu na vyučovací hodinu na základě didaktické a oborově didaktické průpravy předchozích praxí,
- konzultovat pozorované jevy s učitelem praxe,
- používat aktivizační metody, různé organizační formy, rozmanité hodnocení práce žáků,
- komunikovat se svými kolegy nad realizovanou praxí, komunikovat s rodiči žáků,
- organizovat mimoškolní aktivity a zájmovou činnost.

Výsledky učení

Souvislou praxi realizuje student v délce sedmi týdnů kontinuálně – po celou dobu plánuje a vede výuku, reflektuje ji s učitelem fakultní školy a hospituje u učitele fakultní školy.

Student pod vedením zkušených učitelů z praxe prověřuje a prohlubuje své profesní činnosti. V těchto činnostech se projevují profesní kompetence učitele, chápané jako soubor profesních znalostí, dovedností, postojů, hodnot i osobnostních charakteristik. V rámci profesních kvalit učitele jsou vyjádřeny v podobě kritérií kvality praxe v následujících osmi oblastech:

1. Student plánuje a realizuje výuku

V úvodu praxe hospituje u svého fakultního učitele (učitel fakultní školy). Následně systematicky plánuje výuku, tj. co, jak a proč se mají žáci učit, vzhledem ke vzdělávacím

cílům stanoveným v kurikulárních dokumentech a s ohledem na individuální možnosti a potřeby žáků. Využívá rozmanitých výukových metod a forem práce a způsobů motivace. Stanovuje reálné výukové cíle ve všech jejich rovinách.

2. Student vytváří prostředí pro aktivní učení

Ve třídě vytváří prostředí, v němž se žáci cítí dobře a mohou pracovat s vysokým nasazením. Ke každému žákovi přistupuje jako k jedinečné lidské bytosti a bez předsudků.

3. Student reguluje procesy učení žáků

Používá takové výukové strategie, které umožňují každému žákovi porozumět probírané látce, osvojit si žádomcí kompetence a získat vnitřní motivaci i dovednosti k celoživotnímu učení a poznávání.

4. Student hodnotí a reflektuje práci žáků

Hodnotí tak, aby žák získal dostatek informací pro své další učení a aby se učil sebehodnocení.

5. Student reflektuje výsledky výuky

Podporuje formativní hodnocení a sebehodnocení žáka. Zpracovává průběžnou reflexi činnosti a výuky. Student reflektuje procesy i výsledky plánování a realizace výuky s cílem zkvalitnit svoji práci a zvýšit tak efektivitu žákova učení.

6. Student se podílí se na rozvoji školy a spolupráci s kolegy

Je aktivním členem školního společenství, který se spolupodílí na rozvoji školy a zkvalitňování vzdělávání. Přispívá k vytváření pozitivního klimatu školy, je si vědom, že je nositelem kultury školy. Zapojí se aktivně do organizace vyučování, do školní a třídní administrativy. Součástí praxe student vede dvě odpolední družiny, podílí se na dozorech ve školní jídelně a koná dozor na chodbách školy. Minimálně jednou během souvislé praxe se student účastní školní porady, je přítomen na metodických poradách a jednání s rodiči.

7. Student komunikuje a spolupracuje s rodiči a širší veřejností

Výstupy této spolupráce dokládá ve studentském portfoliu. Vyhledává a využívá příležitosti pro spolupráci s rodiči, odborníky a dalšími partnery školy s cílem společně podporovat kvalitu učení žáků.

8. Student plánuje svůj další profesní rozvoj a nastavuje kritéria jeho dosahování

Řeší profesní výzvy a úkoly a přijímá zodpovědnost za možná rizika jejich řešení.

Ve svém portfoliu dokládá dovednost plánování a reflexe vlastního profesního růstu v kapitole 2 a 3. Plán osobního a profesního rozvoje. Formuluje cíle rozvoje a podmínky, za nichž je schopen cíle dosáhnout spolu s uvedením forem podpory, která je pro dosažení stanovených cílů nezbytná.

Hodnoticí metody

Odborné znalosti – odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnoticími metodami:

- portfolio,

- individuální prezentace,
- průběžné hodnocení.

Odborné dovednosti – odborné dovednosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnoticími metodami:

- Reflexe průběhu a výstupů souvislé praxe.
- Obhájení portfolia.

Rozprava nad obsahem portfolia se úzce zaměřuje na reflexi realizované výuky, stanovení klíčových a kritických míst výuky, posouzení kvality realizované výuky spolu s návrhy alterací kritických míst s cílem zajistit integritu výuky a předcházení didaktickým formalizmům. Kvalita výuky je posuzována z pohledu mikroanalýz výukových situací a výukových úloh. Student cíleně tyto mikroanalýzy zpracovává v kapitolách portfolia 5. Prostředí pro učení a kapitole 6. Procesy učení.

Pokud situace dovolí, student dokládá i krátkým videozáznam z vedení prezenční výuky na ZŠ (se zachováním všech etických pravidel a pravidel GDPR).

Vyučovací metody

- pedagogická praxe,
- reflexe průběhu a výstupů souvislé praxe,
- metodická podpora tvorby výstupního portfolia.

Z předcházejících ročníků je student v předmětech (videotréning 1 a 2 a nově dle akreditace i v předmětech Reflexe a hodnocení kvalit výuky a Základy reflexe výuky) veden k vytváření reflektivních dovedností, vyhodnocování nástrojů a následně strukturované reflexe včetně využití Metodiky 3A v dokumentačních záznamech reflexe výuky. Zpracováním a obhajováním portfolia tyto dovednosti prohlubuje a precizuje.

Všechny výše uvedené metody jsou využity v tomto předmětu. Výše byla popsána geneze vývoje profesní způsobilosti studentů díky těmto metodám prohlubovat své reflektivní vidění.